

פורשים בין הפטיש לסדן

מאת: עו"ד (רו"ח) אמיר גבאי

עובד שעזב מקום עבודה וביקש למשוך את כספי הפיצויים מהקופה נדרש לרשום המחאה לפקודת מס הכנסה על מנת לקבל את אישור פקיד השומה למשיכת כספי הפיצויים מקופת הגמל | האם החוק מתיר זאת והאם זה הכרחי?

חדש כאמור לא יראו אותם כחלק ממרכיב הפיצויים לעניין סעיף זה" **למרות שהדרישה מיותרת, איך בכל זאת פקיד שומה רשאי לדרוש צ'ק פיקדון?** **לפי סעיף 194 לפקודת מס הכנסה (גביית מס במקרים מיוחדים):** " (א) היתה לפקיד השומה סיבה לחשוש, כי המס על הכנסה פלונית לא ייגבה משום שיש בדעתו של אדם פלוני לצאת מישראל, או מחמת סיבה אחרת, רשאי הוא - (1) אם כבר נשום אותו אדם לענין אותה הכנסה או שהוא חייב לגבייה בתשלום מקדמות - לדרוש בהודעה בכתב, שהאדם יתן מיד ערובה, כדי הנחת דעתו של פקיד השומה, לתשלום המס שנשום, או המקדמות שהוא חייב בהן;..."

לסיכום, מאחר ואיני יכול להעלות על הדעת דרך סבירה בה פורש יכול להתחמק מתשלום מס בעת פנייתו לקופת גמל לצורך משיכת כספי פיצויים, איני רואה סיבה רציונלית מדוע להכביד על הפורש באמצעות דרישה מיותרת זו למרות שלפי הוראות פקודת מס הכנסה רשאי פקיד השומה לדרוש ערובה לתשלום המס.

לאור זאת, אני קורא לכל פקיד השומה ולהנהלת רשות המסים שלא לנקוט באמצעים מיותרים אלו כנגד נישומים בעת עזיבת מקום עבודה או פרישה.

* האינפורמציה המופיעה במאמר אינה מהווה המלצה לביצוע או אי ביצוע פעולה כלשהי ואין מדובר בחוות דעת משפטית.

סעיף 164 לפקודת מס הכנסה (חובת ניכוי במקור): "כל המשלם או האחראי לתשלומה של הכנסת עבודה לרבות חלק ממענק שנתקבל עקב פרישה או מוות, שאינו פטור על פי סעיף 9(א7), ... ינכה בשעת התשלום מן הסכום המשולם מס באופן ובשיעורים שנקבעו; ... הוראה זו חלה גם על המדינה".

תקנה 34 (א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964 (תשלום לעמית שכיר): "קופת גמל אישית לפיצויים תשלם לעמית-שכיר את המגיע לו - לפי תקנות קופת הגמל והסכם העבודה - מכספי הפיצויים שהצטברו בה לזכותו, רק לאחר פרישתו מהעבודה או - לאחר פטירתו לזכאים לכך. משעשתה כן תודיע על כך קופת הגמל, בכתב, לפקיד השומה, תוך שבעה ימים מיום התשלום, זולת אם נעשה התשלום לעובד יומי וזולת אם התשלום נעשה באמצעות המעביד".

סעיף 23 (א) (א2) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), תשס"ה-2005 (משיכה והעברה של כספים מקופת גמל): "העברה של כספים ממרכיב הפיצויים בקופת גמל לא משלמת לקצבה או מקופת גמל אישית לפיצויים, לחשבון חדש בקופת גמל לא משלמת לקצבה על שמו של העמית, שלא יהיה ניתן להפקיד אליו תשלומי כספים נוספים, וזאת לאחר שנוכה מהסכום האמור מס בהתאם להוראות סעיף 164 לפקודת מס הכנסה לגבי החלק שאינו פטור לפי סעיף 9(א7) לפקודה האמורה; כספים שהועברו לחשבון

לאחר פניות חוזרות ונשנות לקופה, אותו פורש קיבל מהקופה אישור ניכוי מס במקור, מה שמנע את פירעון הצ'ק.

ואולם, מה היה קורה אם היה חל עיכוב בקבלת האישור מהקופה? להלן שני תרחישים אפשריים:

- הקופה ניכתה את המס, אך לא העבירה לפורש אישור ניכוי מס במקור מיד לאחריו - בפועל, הפורש ישלם מס פעמיים - באמצעות הקופה ובעת פירעון הצ'ק. שלא לדבר על הצרה אליה עלול להיקלע הפורש אם לא יהיה לו מספיק כסף בחשבון הבנק לפירעון הצ'ק המיותר.
- הקופה התעכבה בתשלום הפיצויים לפורש ולא ניתנה את המס בזמן סביר ולפיכך לא העבירה לפורש אישור ניכוי מס במקור - בפועל, הפורש ישלם מס על כספי פיצויים שטרם זכה לקבלם.

בכל מקרה, התנהלות שנויה במחלוקת זו של פקיד השומה, מעבר לסיכונים המתוארים, מביאה את הפורש למצב בו הוא שרוי במתח רב ובחרדה במהלך כל תקופת ההמתנה לקבלת אישור ניכוי המס במקור מהקופה שכאמור לא תמיד פועלת בזריזות וביעילות וכנדרש בחוק ובתקנות ומביאה לכדי "טרטור" של הפורש, הלך ושוב למשרדי פקיד השומה, שלא לצורך.

מדוע מדובר בדרישה מיותרת?

עד היום לא שמעתי על פורש שמשך את כספי הפיצויים שלו מהקופה מבלי לשלם את המס כנדרש בחוק, שכן על הקופה חלה חובת ניכוי מס במקור על פי חוק, ראו לדוגמא:

לאחרונה, פקיד שומה התנה המצאת האישורים הדרושים לפורש לצורך משיכת כספי הפיצויים מהקופה בהשאת צ'ק פיקדון על חשבון המס המגיע למס הכנסה, בסך מאות אלפי שקלים, אשר עלול היה להיפרע בתום 30 יום באם עד למועד זה, לא היה עולה בידי הפורש לספק לפקיד השומה, אישור בכתב מהקופה כי המס נוכה במקור מכספי הפיצויים, כחוק.

ידוע לכל כי המס מנוכה במקור על ידי הקופה ומועבר ישירות למס הכנסה והפורש מקבל את כספי הפיצויים מהקופה בניכוי המס כחוק. זו הסיבה שנדהמתי כאשר אותו פורש אשר פנה אליי ליעוץ מס לאחרונה, הלן על כך שחבל שלא יידעתי אותו מראש כי עליו לצרף לטפסים וליתר המסמכים גם המחאה לפקודת מס הכנסה בעת ביקורו במשרדי פקיד השומה לצורך קבלת אישור פקיד השומה למשיכת כספי הפיצויים. דרישה זו מכבידה ומיותרת לחלוטין, שמה את הפורשים בין הפטיש לסדן ומהווה תקדים רע.

נכון להיום מרבית הקופות אינן שולחות לפורש ביוזמתן אישור ניכוי מס במקור מיד לאחר ניכוי המס ואם הן אכן טורחות לעשות כן, לבטח הן לא עושות זאת בתוך 30 יום. רק